

PREŠERNOVO ORO 2020

Елена Пренцова (1985, Скопје) е поетеса и слемерка. Дипломирала на Филолошкиот факултет во Скопје. На книжевната сцена е присутна една деценија, како авторка на шест поетски збирки, од кои четири се наградени со национални награди, и на една коавторска двојазична збирка, во препев на српски. Уредувачка е и на „Антологија на младата македонска авангардна поезија“ (2012) и на панорама на актуелни современи македонски поетеси Ова е моето последно молчење (заедно со Оливера Доцевска, Антолог, 2016). Застапена е во повеќе македонски и странски антологии и препејувана и објавувана на повеќе јазици. Учествувала на многу поетски интернационални фестивали во земјата и во регионот, меѓу кои и повеќекратното учество на Млада Струга при Струшките вечери на поезијата. Во мај 2015 година е стипендирана од Министерството за култура во Албанија, Поетека Албанија и од мрежата Традуки за писателска резиденција во Тирана. Денес е една од уредниците на најстарото книжевно списание „Современост“ и активна членка на ДПМ од 2012 год. Последните неколку години организира слем-натпревари во градовите низ Македонија.

Elena Prendžova (1985, Skopje) je pesnica in slamerka. Diplomirala je na Filološki fakulteti v Skopju. Na literarni sceni je prisotna že več kot desetletje, objavila je 6 pesniških zbirk, med katerimi je za 4 prejela nacionalne nagrade. Uredila je *Antologijo mlade makedonske avantgarde* (Антологија на младата македонска авангардна поезија, 2012) in (v sodelovanju z Olivero Docevsko) panoramo aktualnih makedonskih pesnic *To je moje poslednje molčanje* (Ова е моето последно молчење, 2016). Udeležila se je številnih pesniških festivalov in pisateljskih rezidenc. Je članica uredništva najstarejše makedonske literarne revije *Sovremenost* in aktivna članica Društva pisateljev Makedonije. Zadnja leta se ukvarja tudi z organizacijo pesniških slam tekmovanj po Makedoniji.

МОЈОТ МАЖ

Додека го чекам

Мојот Маж

пијам

чај од дожд

со точно седум капки лимон

и нити едно чајно колаче.

Додека го чекам

Мојот Маж

пијам

чај од дожд

со точно седум капки лимон

и нити едно чајно колаче –

затоа што сум на диета

(за Мојот Маж).

Додека го чекам

Мојот Маж

пијам

чај од дожд

со точно седум капки лимон

и нити едно чајно колаче,

гледам во соседниот влез како

се бакнува вљубена двојка

зацврстувајќи ги своите привремени

чувства

со неколку калории плунка.¹

Додека го чекам

Мојот Маж

пијам

чај од дожд

со точно седум капки лимон

и нити едно чајно колаче,

и гледам во соседниот влез како

се бакнува вљубена двојка

зацврстувајќи ги своите привремени

чувства

со неколку калории плунка.

го пречекувам

Мојот Маж

на прагот

од неговиот стан.

Не!

Мојот Маж

нема остатоци

од нечиј туѓ кармин!

Не!

Мојот Маж

нема нечији туѓи остатоци

од кармин!

Мојот Маж

има

само

остатоци

од нечија туѓа плунка...

¹ „Ориентација на теренот: ноќе“, Ева Зоненберг

MOJ MOŽ

Medtem ko čakam
Svojega Moža
pijem
čaj iz dežja
z natanko sedmimi kapljicami limone
in niti enim čajnim piškotom.

Medtem ko čakam
Svojega Moža
pijem
čaj iz dežja
z natanko sedmimi kapljicami limone
in niti enim čajnim piškotom –

ker sem na dieti
(za Svojega Moža).

Medtem ko čakam
Svojega Moža
pijem
čaj iz dežja
z natanko sedmimi kapljicami limone
in niti enim čajnim piškotom,

gledam v sosednji vhod kako
se poljublja zaljubljena dvojica
in utrjuje svoja začasna
čustva
z nekaj kalorijami sline.²

Medtem ko čakam
Svojega Moža
pijem
čaj iz dežja
z natanko sedmimi kapljicami limone
in niti enim čajnim piškotom,

in gledam v sosednji vhod kako
se poljublja zaljubljena dvojica
in utrjuje svoja začasna
čustva
z nekaj kalorijami sline.

čakam
Svojega Moža
na pragu
njegovega doma.

Ne!
Moj Mož
nima sledi
tuje šminke!
Ne!
Moj Mož
nima tujih sledi
šminke!
Moj Mož
ima
samo
sledi tuje sline ...

² Orientacija na terenu: ponoči, Eva Zonenberg

ЖЕНА

ендемски вид сум
а законот не ме заштитува

ме ловат за спорт
без кучиња и коњи
без лепче и јадици
со камшици и клади

зауздајте си ги сопрузите, жени!
мажот е пуштен од ланецот

џивџи навистина го виде мацолот
затоа не го напушта кафезот
затоа што само таму е нејзината слобода

ŽENA

sem endemična vrsta
a me zakon ne ščiti

lovijo me za šport
brez psov in konjev
brez vabe in trnkov
z biči in koli

zauzdajte svoje soproge, žene!
mož je spuščen z verige

tweety je zares videla macka
zato ni zapustila kletke
kajti samo tam je njena svoboda

ПАРАНОИЧНА

не ни е потребна

нестабилна економска ситуација
за да нè заплаши

ниту пак нарушен мир
за да нè исплаши

или пак пандемија
од вештачки произведен вирус
за да нè стрепери од страв

зголемена стапка на
масовни убиства
кражби
силувања и
планирани самоубиства

и онака успешно нè научија
повеќе од доволно
да се плашине од самите себеси

PARANOIČNA

ne potrebujemo

nestabilne ekonomske situacije
da bi se prestrašili

niti ne spodkopenega miru
da bi se ustrašili

ali pa pandemije
zaradi umetno ustvarjenega virusa
da bi bila naš strah in trepet

povečanega števila
množičnih umorov
kraj
posilstev in
načrtnih samomorov

že tako so nas uspešno naučili
da se še preveč
bojimo samih sebe

ПОЛИТИЧКИ КОРЕКТНА ПЕСНА

си ја продавам
душата
за козметика на телото

асистентката на продажба
(да бидам политички коректна)
ми нуди долна облека во четири основни бои:
црна, за пред и после секс
бела, за секој ден
месо боја, да не се забележува
под прозирни тенки, ленени маички
розова, како за девојчиња

одбивам да носам розови гаќи
сексистички се
одбивам да носам градник месо боја
расистички е
црната и белата не се бои

најдобро ми прилега сопствената кожа

дури и одрана

POLITIČNO KOREKтна PESEM

prodajam svojo
dušo
za kozmetiko za telo

prodajna asistentka
(da bom politično korektna)
mi ponuja spodnje perilo v štirih osnovnih barvah:
v črni, za pred in po seksu
v beli, za vsak dan
v barvi kože, da se ne opazi
pod prozornimi tankimi, lanenimi majčkami
v roza, ki je za punčke

nočem nositi roza spodnjic
to je seksistično
nočem nositi modrca v barvi kože
to je rasistično
črna in bela nista barvi

najbolj mi pristaja lastna koža

čtetudi odrta

ПУСТА ЗЕМЈА

Ќе отворам клиника
за рехабилитација
од чувства.

Таму ќе се лечат
сите зависни
од љубов.

Ќе се практикуваат
најсовремени методи
за стерелизација
од емоции.

Сензитивноста на допир
ќе премине
во состојба на алергија.

Врвните научници
ќе ги пуштам на платен одмор
за да не пронајдат
вакцина против новата алергија.

Ќе почне да се експериментира
со нови цинтетички супстанции.

Ќе се оформи втора хипи комуна –
јалова

Пуста земја.

PUSTA DEŽELA

Odprla bom kliniko
za odvajanje
od čustev.

Tam se bodo zdravili
vsi odvisniki
od ljubezni.

Prakticirali bomo
najsodobnejše metode
za sterilizacijo
čustev.

Občutljivost na dotik
bo prešla
v stanje alergije.

Vrhunske znanstvenike
bom poslala na plačan dopust
da ne bi iznašli
cepiva proti novi alergiji.

Začeli bomo eksperimentirati
z novimi sintetičnimi substancami.

Odprli bomo drugo hiپی komuno –
Jalovo

Pusto deželo.

ДЕМОКРАТИЈА

Не ги препознавам
решетките
на сопствениот затвор.
Доброволно се пријавив
да издржувам казна
за своето автогено постоење.
Ме обвинија за дискриминација.
Јас им возвратив со сепарација.
Моето Јас не припаѓа
во нивното безлично Нас.
Јас сум граѓанин на светот.
Светот е во мене.

ДЕМОКРАСИЈА

Ne prepoznam
rešetk
lastnega zapora.
Prostovoljno sem se prijavila
na prestajanje kazni
za svoj avtogeni obstoj.
Očitali so mi diskriminacijo.
Jaz sem jim vrnila s separacijo.
Moj Jaz ne pripada
njihovemu brezosebnemu Nas.
Jaz sem državljanka sveta.
Svet je v meni.

IN VITRO

не ја давам својата матка
да биде украсна кутија
за твојата сперма

ако тебе не те бидува
нема да го бидува ни тоа
што ќе произлезе од тебе

IN VITRO

ne dam ti svoje maternice
da bo okrasna škatlica
za tvojo spermo

če si nesposoben ti
bo nesposobno tudi tisto
kar pride iz tebe

**ТОГАШ КОГА ИМАШ ВРЕМЕ
ДА РАЗМИСЛУВАШ
ЗА ЖИВОТОТ,
ИМАШ НАЈМАЛКУ ВРЕМЕ
ДА ГО ЖИВЕЕШ**

на Баба

по смртта на Баба ми
и станот почна да се распаѓа

северот до бескрај да застудува
липата да мириса на бензин
водата пожелти
таваните се спуштија
теписите иструлеа
од столовите останаа само ногарките
воздухот се згусна од киселовина
летото беше лето само на гоблените

по смртта на Баба ми
и ние почнавме да се распаѓаме

мајка ми прави само еден вид супа
ни останаа само питите на Тетка Васка
во нашето семејство салепот е со поминат рок
не ги користиме истите зачини во манџите

јас не јадам натопени бисквити во туѓо кафе
немам кревети
во кои можам да си го ротирам спиењето по ноќи
не чувам повеќе јорговани во вазна
не палам телевизор
заборавив кога се главните вести на радио
и упорно го грешам клучот од сопствениот дом

тоа е доказ дека и предметите имаат душа
а луѓето ја губат својата со заминувањето на некој сакан

**TAKRAT, KO IMAŠ ČAS
RAZMIŠLJATI
O ŽIVLJENJU,
IMAŠ NAJMANJ ČASA,
DA GA ŽIVIŠ**

Babici

po smrti moje Babice
je tudi stanovanje pričelo razpadati

severniki neznansko ostro briti
lipa vonjati po gorivu
voda je porumenela
stropi so popokali
tepihi strohnili
od stolov so ostale le noge
zrak se je od kislosti zgostil
poletje je bilo poletje le na gobelinah

po smrti moje Babice
smo tudi mi pričeli razpadati

mati kuha samo eno vrsto juhe
ostale so nam samo pite Tete Vaske
v naši družini je salepu potekel rok
ne uporabljamo več istih začimb za enolončnice

jaz ne jem piškotov namočenih v tujo kavo
nimam postelj
v katerih bi lahko izmenično spala
v vazi ne hranim več majnic
ne prižigam televizije
pozabila sem kdaj so glavne novice na radiu
in vedno zamešam ključ svojega doma

to je dokaz da imajo tudi stvari dušo
in da ljudje izgubijo svojo ob izgubi ljubljene osebe

ВО НЕДЕЛА ВО ШЕСТ ЧАСОТ НАУТРО

Сонцето ѝ дава облик на Месечината
Раѓање на Сонцето од најдлабокиот сон
Спијам јас, спијат сите
Никој невиден
Освен оние кои подмижнувајќи подгледнуваат

Не гледат ни ден ни ноќ
Во несветлината и нетемнината

Високи штикли, клекнати колена
Во ушите ритам на глува музика
Црвена ладна течност го загрева телото
Во телото – дупка
Дупка до душа

Полуживи, полумртви
Сонцето и Месечината
И улиците и прозорите
И луѓето и сонот
Чекорат ко без стапала
Сами со студот
Сами со темната светлина
Сами со незвукот
Мирисајќи го тазе печениот леб
Во недела во шест часот наутро

V NEDELJO OB ŠESTI URI ZJUTRAJ

Sonce daje obliko Mesecu
rojstvo Sonca iz globokega sna
spim jaz, spijo vsi
nihče ni viden
razen teh, ki mežikaje odpirajo oči

ne vidijo ne dneva ne noči
v nesvetlobi in netemi

visoke pete, upognjena kolena
v ušesih ritem gluhe glasbe
rdeča hladna tekočina segreva telo
v telesu – luknja
luknja ob duši

napol živi, napol mrtvi
Sonce in Mesec
in ulice in okna
in ljudje in spanec
lebde korakajo
sami s hladom
sami s temno svetlobo
sami z nezvokom
vohajo sveže pečen kruh
v nedeljo ob šesti uri zjutraj

Prevedla Vinsent Vičnik